

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi'nde

PROF. DR. M. YAŞAR KANDEMİR İLE

~: **ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ ~**

EŞ - ŞİFÂ BI - TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L - MUSTÂFÂ
— KÂDI İYÂZ —

123. Ders | 30.Eylül.2018, Pazar

Ders Konusu:

2. Bölüm: Resûl-i Ekrem'in İnsanlar Üzerindeki Hakları

3. Kısım: Resûl-i Ekrem'e Tabi Olmanın, Sünnetine, Gösterdiği Yola Uymanın Farz Olduğu

KİTAPTAKİ YERİMİZ
Arapça Kaynak sf. 482 | Türkçe Şerh, Cilt.2 - sf. 295

Dersin Video, Ses Kayıtlarına
ve Kaynaklı Ders Notlarına

www.sifaiserif.com

adresinden veya karekodu okutarak
erişebilirsiniz.

Şifa-i Şerif Hakkında Kısa Bilgi:

ŞİFÂ-İ ŞERİF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadiyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdi İyâz tarafından yazılmıştır.

Eserin Türkçe Şerhi
Şifâ-i Şerif Şerhi (3 cilt)
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١١٥٤ - وَرُوِيَّ عَنْهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ قَالَ: الْقُرْآنُ حَسْبٌ مُشَكَّفٌ عَلَىٰ مِنْ كُرْهِهِ^(١)، وَهُوَ الْحَكْمُ؛ فَمَنْ اسْتَمْسَكَ بِحَدِيثِي وَفِيهِ وَحْدَتِي جَاءَ مَعَ الْقُرْآنِ؛ وَمَنْ تَهَاوَنَ بِالْقُرْآنِ وَحَدِيثِي خَسِيرُ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ، أَمْرَתُ أَمْتِي أَنْ يَأْخُذُوا بِقُولِي، وَيُطْبِعُوا أَمْرِي، وَيَتَبَعُوا سُنْتِي؛ فَمَنْ رَضِيَ بِقُولِي فَقَدْ رَضِيَ بِالْقُرْآنِ^(٢) قالَ اللَّهُ [تعالَى]: «وَمَا أَنْذَكُمُ الرَّسُولُ فَحْذِرُوهُ وَمَا نَهَكُمْ عَنِّهِ فَانْهُوَا وَأَنْفَوَا إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» [الْحَسْرَ: ٧].

Resûlullah Efendimiz'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

"Kur'ân-ı Kerîm; kendisini ezberlemek, anlamak, düşünmek, öğüt almak istermeyenlere zordur. O, içindeki hükümlerle insalar arasında hükm veren âdil bir hâkimdir. Benim hadisime sıkıca tutunarak Kur'an'ın mânasını anlayan, onun âyetlerini ve hükümlerini ezberleyenler, kiyâmet gününde Kur'an ile beraber haşrolunur. Kur'an'ı ve benim hadisimi önemsemeyip onların gereğini yapmayanlar ise hem dünyada hem de âhirette kaybeder. Allah Teâlâ benim ümmetime sözümü tutmalarını, buyruklarını yapmalarını, sünnetime uymalarını emretmiştir. Hadislerde söylediğimden râzi olanlar, Kur'an'dan da râzi olmuş olurlar. Allah Teâlâ: «وَمَا أَنْذَكُمُ الرَّسُولُ فَحْذِرُوهُ وَمَا نَهَكُمْ عَنِّهِ فَانْهُوَا وَأَنْفَوَا إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ» 'Peygamber size neyi emrettiyse ona uyun; neyi yasaklıysa ondan da kaçının. Allah'tan korkun. Çünkü Allah'ın cezası pek çetindir.' buyurmuştur."^١

Bu hadis-i şerîfeki bazı ifâdeleri açıklayalım:

Resûl-i Ekrem Efendimiz, Kur'ân-ı Kerîm'in kendisini ezberlemek, anlamak, düşünmek ve öğüt almak istemeyenlere zor olduğunu söyleken, Allah Teâlâ'nın okuyup öğrenmek isteyenler için Kur'ân-ı Kerîm'i kolaylaştırdığını belirtirken şu âyetlere dayanmaktadır:

"Biz bu Kur'an'ı senin dilinde indirip kolaylaştırdık ki, takvâ sahiplerini onunla müjdeleyesin; boş bir inatla direnenleri de onunla uyarasın."^٢

"And olsun, Biz Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık. Fakat hani ibret alacak olan?"^٣

Demek oluyor ki Kur'ân-ı Kerîm kendisini sevenlere ve hükmünü baş tacı edenlere kolaydır.

Allah'ın Resûlü bu hadiste "Kur'an'ı ve Sünnet'i önemsemeyen ve onların gereğini yapmayanların hem dünya hem de âhirette kaybedeceklerini" bildiriyor. Nitekim şu âyet Kur'an'a gereken önemi vermeyenlerin korkunç âkibetini gözler önüne sermektedir: "Kim Be-

nim zikrimden yüz çevirirse, onun dünya hayatı mutlaka sıkıntılı geçecektir. Kiyâmet günü de onu kör olarak dirilteceğiz."^٤

Resûlullah Efendimiz bu hadis-i şerîf'e: "Allah Teâlâ benim ümmetime sözümü tutmalarını, buyruklarını yapmalarını, sünnetime uymalarını emretmiştir." buyuruyor. Allah Teâlâ bize bu hususları neden emrediyor? Çünkü "O, kendi hevâ-hevesine göre konuşmaz."^٥ âyet-i kerîmesi, Peygamber Efendimiz'in kendiliğinden konuşmayacağı, onun sözlerinin ilâhi kontrol altında olduğunu göstermektedir. "Ona uyın ki doğru yolu bulasınız."^٦ âyeti de ona uymadan doğru yolu bulmanın mümkün olmadığını göstermektedir.

Efendimiz yukarıdaki hadisinde bir de: "Hadislerde söylediğimden râzi olanlar, Kur'an'dan da râzi olmuş olurlar." buyuruyor. Elbette öyledir; çünkü hadis de Kur'an da Allah'ın buyruklarını dile getirmekte, her ikisi de aynı şeyi söylemektedir.^٧

1. Haşır 59/7.

2. Meryem 19/97.

3. Kâmer 54/17, 22, 32, 40.

4. Tâhâ 20/124.

5. Necm 53/3.

6. A'râf 7/158.

4. Bu hadisi ashâb-ı kıramdan Hâkem ibni Ummîr es-Sümâlî'nin Peygamber Efendimiz'den rivâyet ettiği Deylemî, Ebû 'y-Şeyh ve Ebû Nuaym el-İsfahânî tarafından belirtilmektedir (Süyûtî, Menâhilü's-sâfiâ [Semâr], s. 177, nr. 910). Bu hadisi Taberî (Câmi'u'l-bevârî, XVIII, 17) ve Muhammed ibni Yûsuf es-Sâlihi es-Şâmi (Sübûlû'l-hüdâ ve'r-neşâd fi sîreti hayri'l-ibâd, XI, 426) eserlerine almışlardır.

١١٥٥ - وقال عليه السلام: «من اقتدى بي فهو مِنِّي ، ومنْ رَغَبَ عن سُنْتِي فليس مني»^(٢).

١١٥٦ - وعن أبي هُرَيْرَةَ [رضي اللهُ عنه] عن النَّبِيِّ ﷺ أَنَّهُ قَالَ: «إِنَّ أَحْسَنَ الْحَدِيثَ كَتَابُ اللَّهِ ، وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ»^(٣) ، وَشَرُّ الْأُمُورِ مُحَدَّثَاتُهَا»^(٤).

١١٥٧ - وعن عبد الله بن عمرو بن العاص [رضي اللهُ عنه] قَالَ: «النَّبِيُّ ﷺ: «الْعِلْمُ ثَلَاثَةٌ ، فَمَا سِوَى ذَلِكَ فَهُوَ فَضْلٌ: آيَةٌ مُّحَكَّمَةٌ ، أَوْ سُنْنَةٌ ، أَوْ فَرِيضَةٌ عَادِلَةٌ»^(٥).

١١٥٨ - وعن الحسن بن أبي الحسن [رضي الله عنه]: قال عليه السلام: «عَمَلٌ قَلِيلٌ فِي سُنْنَةٍ^(٦) خَيْرٌ مِّنْ عَمَلٍ كَثِيرٍ فِي بُدْعَةٍ»^(٧).

Peygamber Efendimiz bir hadisinde de şöyle buyurmuştur: "Benim yolculuğumda yürüyenler benden değildir; benim sunnetimden yüz çevirenler ise benden değildir."⁵

Sünnete Göre Yaşamanın Güzelliği

Ebû Hüreyre radiyallahu anhin rivâyet ettiğine göre Allah'ın Elçisi şöyle buyurmuştur:

"Sözlerin en güzelı Allah'ın kitabı, gidilecek yolların en hayırlısı Muhammed'in yolu, işlerin en kötüüsü ise sonradan ortaya çıkanlardır."¹

Kur'an-ı Kerîm kendisini böyle ifâde etmektedir: "Al-lah, sözün en güzelini, âyetleri birbirine benzeyen ve tekrarlanan bir kitabı parça parça indirmiştir."²

Abdullah ibni Amr ibni'l-Âs radiyallahu anhümânnın rivâyet ettiğine göre Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"İlmîn kaynağı üçtür. Biri kesin delillerle güçlendirilmiş âyetler (Kur'an-ı Kerîm),³ diğeri devamlı sûrette uygulanan sunnet (hadîs-i şerîf), üçüncüüsü de Kur'an ve hadisten elde edilen hükümler (fikih, ferâiz). Bunların dışında kalanlar öğrenilmesi zaruri olmayan ilimlerdir."⁴

Ünlü tâbiîn âlimi Hasan-ı Basrî'den rivâyet edildiğine göre Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: "Sünnete uygun az amel, sünnete uymayan çok amelden hayırlıdır."⁵

5. Abdürrezzâk, *el-Musannef* (A'zamî), XI, 291 (Ma'mer ibni Râşîd, *el-Câmi'*, XI, 291, nr. 20568). Hadisin "Benim sunnetimden yüz çevirenler benden değildir." kısmı Buhârî, Nikâh 1, nr. 5063; Müslim, Nikâh 5, nr. 1401'de geçmektedir.

1. Müslim, Cum'a 43, nr. 867; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, III, 319.

2. Zümer 39/23.

3. Hûd 11/1.

4. Ebû Dâvûd, Ferâiz 1, nr. 2885; İbni Mâce, Mukaddime 8, nr. 54.

5. Abdürrezzâk, *el-Musannef* (A'zamî), XI, 291 (Ma'mer ibni Râşîd, *el-Câmi'*, XI, 291, nr. 20568).

١١٥٩ - وقال عليه السلام: «إِنَّ اللَّهَ [تعالَى] يُدْخِلُ الْعَبْدَ الْجَنَّةَ بِالسُّنْنَةِ تَمَسَّكٌ بِهَا»^(٣).

١١٦٠ - وعن أبي هريرة [رضي الله عنه]، عن النبي ﷺ، قال: «الْمُتَمَسِّكُ بِسُنْنَتِي عَنْ فَسَادِ أُمَّتي لَهُ أَجْرٌ مِّئَةٌ شَهِيدٌ»^(٤).

١١٦١ - وقال عليه السلام: «إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ افْتَرَقُوا عَلَىٰ اثْنَتِينِ وَسَبْعِينَ مِلَّةً؛ وَإِنَّ أُمَّتِي تَفَتَّرُّ عَلَىٰ ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ، كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً». قالوا: وَمَنْ هُمْ؟ يا رَسُولَ اللهِ! (١١١/ب) قال: «الَّذِي أَنَا عَلَيْهِ الْيَوْمَ وَأَصْحَابِي»^(٥).

6. Ahmed ibni Hanbel, *el-Akîde* (Seyrevân), s. 60; Aliyyü'l-Kârî, bu rivâyet hakkında "Metni bilinmemekle beraber, mânası sahîhtir." demiştir (*Serhu's-Şifâ*, II, 20).

7. Beyhakî, *ez-Zühdü'l-kebîr* (Âmir), s. 118, nr. 207. Bu hadisin "Bir şehit sevabı vardır." şeklindeki rivâyeti için bk. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat* (İvezullah), V, 315, nr. 5414; Heysemî, *Mecma'u'l-bahreyn* (Abdülkuddûs), I, 234, nr. 257.

8. Ebû Dâvûd, Sünnet 5, nr. 4607; Tirmizî, İlim 16, nr. 2676.

1. Tirmizî, İmân 18, nr. 2641.

2. Tirmizî, İmân 18, nr. 2641.

Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Allah Teâlâ sünnete göre yaşayan kulunu Cennet'e koyar."⁶

Ebû Hüreyre radiyallahu anhın rivâyet ettiğine göre Allah'ın Resûlü söyle buyurmuştur:

"Ümmetimin arasında kötüluğun (fesadın) yayıldığı bir sırada sünne-time yapışana yüz şehit sevâbı vardır."⁷

Peygamber Efendimiz başka hadislerinde de ilerde "pek çok anlaşmazlık" çıkacağını haber vermiş, o sırada yaşayanların "sünnetine sımsıkı yapışmasını" tavsiye etmiştir.⁸

Ümmet, Peygamber aleyhisselâmin hadislerine göre yaşımdan uzaklaşlığı, onun sünnetini bir yaşama tarzı kabul etmekten vazgeçtiği zaman kendi görüşlerini öne çıkarmış ve hayatlarını kendi anlayışlarına göre tanzim etmeye başlamış olur. Asıl kötülik, bozulma ve fesâd işte budur.¹

Bir defasında Peygamber Efendimiz: "İsrâiloğulları yetmiş iki firkaya ayrıldı. Benim ümmetim de 73 cemaate ayrılacak. Onların biri dışında hepsi Cehennemliktir." buyurdu. Ashâb-ı kirâm "Yâ Resûlallah! O kurtulan firma hangisidir?" diye sorunca; "Onlar, benim ve ashâbımın sahip olduğu inanç ve anlayışı devam ettirenlerdir." buyurdu.²

Yani Kitâb'a ve Sünnet'e göre yaşayan, İslâmiyet'te olmayı sonradan uydurulan yaşama biçimlerinden uzak duranlardır. Öte yandan bu hadis, Peygamber Efendimiz'in hem geçmişte olanı, hem de daha sonraki dönemlerde meydana geleceğini haber verdiği mûcizelerden biridir. Hadiste kastedilen ayrılıklar, ibâdetlerin uygulamasındaki fikhî farklılıklar değildir. Birbirini dinden çıkmakla, kâfirlikle suçlayanların fikrî ve itikâdî ayrılığıdır.

١١٦٢ - وعن أنس: قال عليه السلام: «مَنْ أَحْيَا سُتْرِيْ فَقَدْ أَحْيَانِي ، وَمَنْ أَحْيَانِي كَانَ مَعِي [فِي الْجَنَّةِ]»^(١).

Hadisin tamamı şöyledir: Peygamber Efendimiz hizmetkârı Enes'e: "Yavrum! Eğer kalbinde kimseye karşı kin beslemeden sabahlayabiliyor veya akşamı edebiliyorsan, bunu yap." buyurduktan sonra sözüne şöyle devam etti: "Yavrum! Benim sünnetlerimden biri işte budur. Benim sünnetimi ihyâ eden, beni sevmiş demektir. Beni seven de Cennet'te benimle beraber olur."³

Enes ibni Malik radiyallahu anhn rivâyetine göre Peygamber aleyhis-selâm şöyle buyurmuştur:

«مَنْ أَحْيَا سُتْرِيْ فَقَدْ أَحْيَانِي وَمَنْ أَحْيَانِي كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّةِ» Benim sünnetimi ihyâ eden, beni ihyâ etmiş olur. Beni ihyâ eden de Cennet'te benimle beraber olur.»

١١٦٣ - وعن عمرو بن عوف المزني أن النبي ﷺ قال لبلال بن الحارث: «مَنْ أَحْيَا سُنَّةً مِنْ سُنَّتِيْ قَدْ أَمْيَتْ بَعْدِي ، فَإِنَّ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ مَنْ عَمِلَ بَهَا مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجْوَرِهِمْ شَيْئاً؛ وَمَنْ ابْتَدَعَ بِدُعْيَةً ضَلَالَةً لَا تُرْضِي اللَّهَ وَرَسُولَهُ كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ آثَامِ مَنْ عَمِلَ بَهَا ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أَوْزَارِ النَّاسِ شَيْئاً»^(٢).

"Sünneti ihyâ etmek", onu bizzat yaşamak ve başkalarına anlatıp öğretmektir. Bir sonraki hadiste geleceği üzere unutulan bir sünneti yaşamak ve başkalarına öğretmek de onu ihyâ etmektir.

"Peygamberi ihyâ etmek", onun adını ve getirdiği dini yaşatmak demektir. Cennet'te onunla beraber olmak ise, onun yakınında bulunmak anlamındadır.

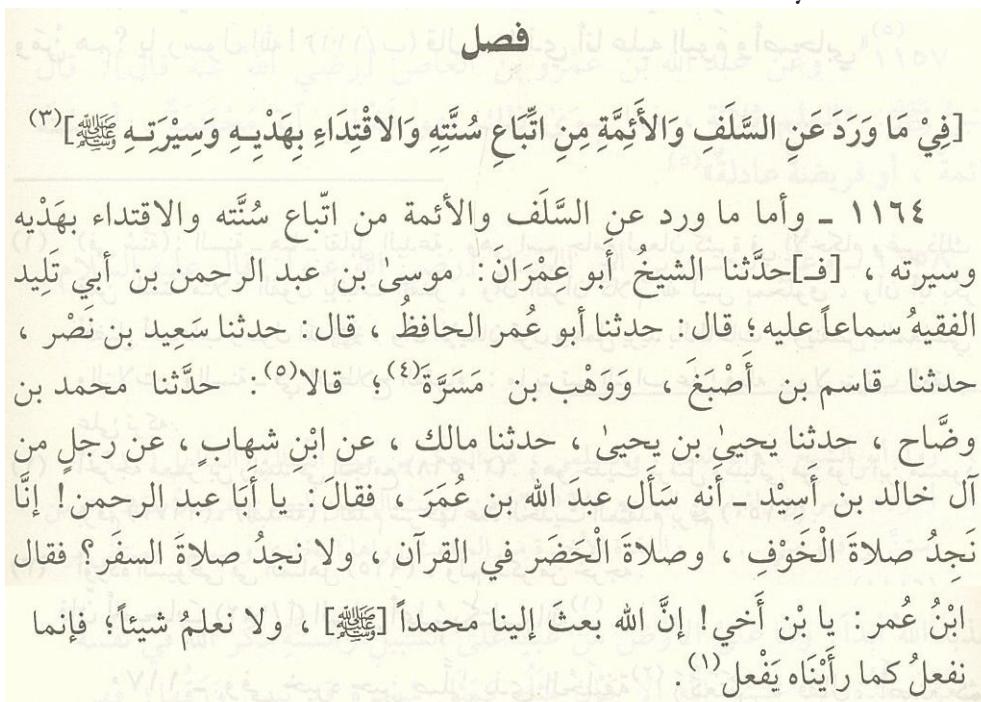
Ashâb-ı kirâmdan Amr ibni Avf el-Müzenî'nin rivâyet ettiğine göre, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ashâb-ı kirâmdan Bilâl ibni Hâris'e şöyle buyurdu:

"Benden sonra uygulanmadığı için unutulan bir sünnetimi ihyâ edene, o sünneti uygulayanların sevâbi kadar bir sevâp verilir. Ötekilerin sevâbinden da hiçbir şey eksilmez. İnsanı doğru yoldan ayıranı, Allah'ın ve Resûllullah'ın hoşnut olmadığı bir bid'ati ortaya çıkarana da, o bid'ati yapanların günahı kadar günah yazılır. O bid'ati yapanların günahından da hiçbir şey eksilmez."

*Sünen-i Tirmizi'deki rivâyete göre Peygamber Efendimiz sahâbisi Bilâl ibni Hâris el-Müzenî'ye bu hadisteki hususları söylemeden önce ona: "Bilâl ibni Hâris, şunu bil!" diye seslendi. Bilâl radiyallahu anh de: "Neyi bileyim, Yâ Resûllallah!" diye sordu. Peygamber Efendimiz sahâbîsinin dikkatini iyice toplamasını istediği için ona bir kere daha aynı şekilde seslendi. O da aynı soruyu tekrarladı. Efendimiz böylece sahâbîsinin iyice uyardıktan sonra ona: "Benden sonra uygulanmadığı için unutulan bir sünnetimi ihyâ edene" diye başlayan hadisini söyledi.*¹

3. Tirmizî, İlîm 16, nr. 2678.

1. Tirmizî, İlîm 16, nr. 2677; İbni Mâce, Mukaddime 15, nr.210.

GELECEK DERS
Tarih: 7 Ekim 2018, Pazar
Zaman: Ögle Namazından bir saat önce
Yer: Eyüp Sultan Camii-i Şerif’inde
yapılması planlanmaktadır.

1. Bu zatın Ümeyye bin Abdillah ibni Hâlid olduğu söylenmektedir.

2. Mâlik, *Muvatta'*, Kasru's-salât fi's-sefer 7; Nesâî, Taksîru's-salât (giriş); İbni Mâce, İkâmet 73, nr. 1066.

3. Nisâ 4/101.

4. Müslüm, *Müsâfirin* 4, nr. 686; Ebû Dâvûd, *Salâtü's-sefer* 1, nr. 1199.

4. Resûl-i Ekrem'in Sünnetine Tâbi Olma Konusunda İslâm Büyüklerinin Sözleri

Bu fasilda; sahâbe, tâbiîn ve diğer İslâm âlimlerinin Peygamber Efendimiz'in sünnetine tâbi olma ve onun yolculu gitme konusundaki görüşleri ele alınacaktır.

Hâlid ibni Esîd âilesinden biri,¹ Abdullah ibni Ömer radîyallahu anhümâya:

"Ey Ebû Abdirrahmân! Kur'ân-ı Kerîm'de korku namazını ve seferde olmadığımız zaman nasıl namaz kılacagımız hakkında âyet buluyoruz da, sefer namazını kısaltarak kılacagımıza dair âyet bulamıyoruz." dedi. Bunu üzerine İbni Ömer ona:

"Bak yeğenim!" dedi. "Biz din konusunda bir şey bilmezken, Allah Teâlâ bize Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemi peygamber olarak gönderdi. Peygamberimiz'i neyi, nasıl yaparken görmüşsek, biz onu öylece yaparız."²

Ashâb-ı kirâmdan Ya'lâ bin Ümeyye diyor ki: "Hz. Ömer'e, Allah Teâlâ Kur'an'da 'Yolculuğa çıktığınız zaman, kâfirlerin size saldıracağından korkarsanız, namazlarınızı kısaltmanızda bir günah yoktur."³ buyuruyor. Şimdi insanlar güven içindedir. Öyleyse seferde namazı niçin kısaltarak kiliyoruz?" diye sordum. Ömer bana şu cevabı verdi: "Senin merak ettiğini vaktiyle ben de merak ettim ve bunu Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sordum. Bana şöyle buyurdu: 'Bu, Allah'ın size verdiği bir sadakadır. Onun için de Allah'ın sadakasını kabul ediniz.'"⁴ Allah'ın sadakasını kabul etmemek olmaz. İşte bu sebeple dört rek'atlı farzları ikişer rek'at olarak kılmak, Ebû Hanîfe hazretlerinin dediği gibi mekrûhtur.